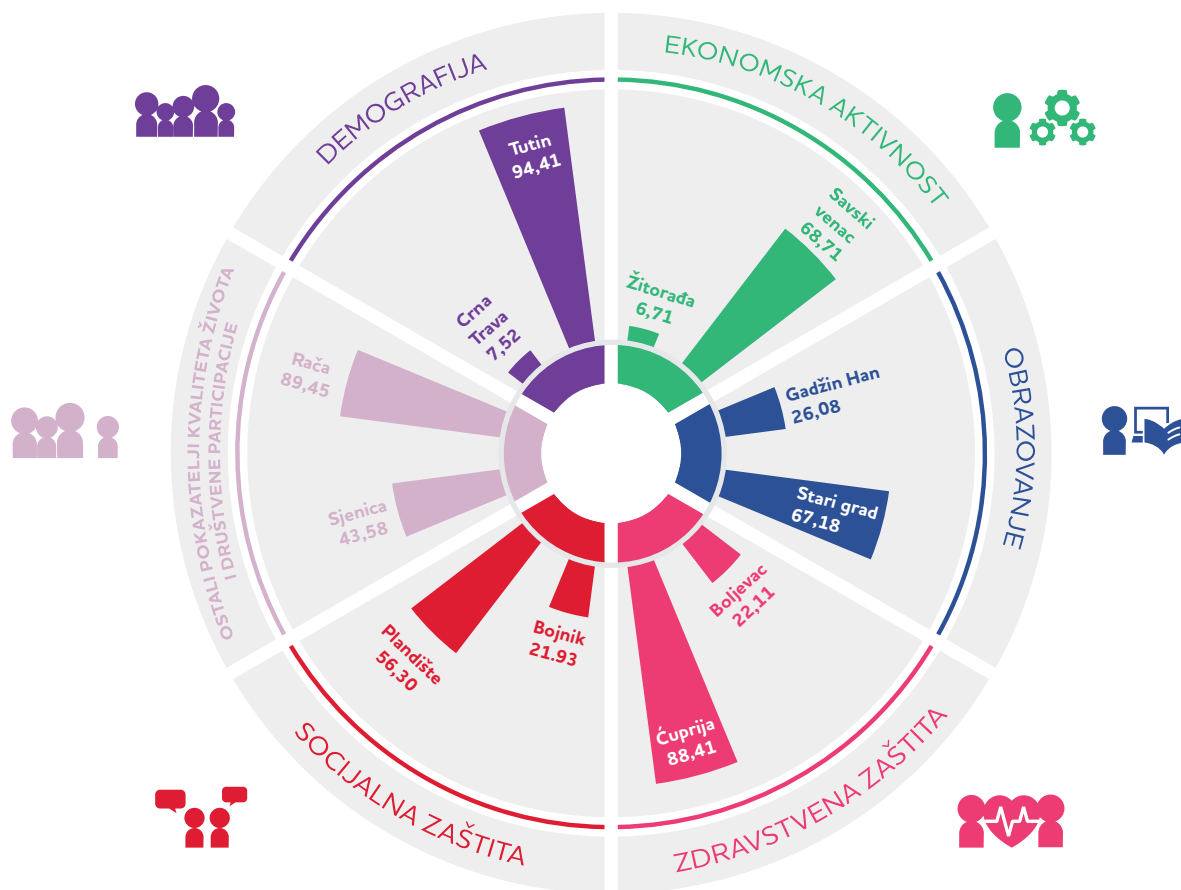

Indeks društvenog razvoja gradova i opština

Pred Vama je novo, dopunjeno izdanje Indeksa društvenog razvoja gradova i opština. Indeks društvenog razvoja je kompozitni indeks koji omogućava poređenje postignutog nivoa društvenog razvoja među gradovima i opštinama Republike Srbije. Pokriva period od 2011. do 2016. godine i sve gradove i opštine u Republici Srbiji*. Nivo postignutog društvenog razvoja u Republici Srbiji nije se značajnije promenio u 2016. godini u odnosu na 2011. godinu. Demografska slika nije se značajnije menjala u proteklom periodu, te je nastavljen trend starenja stanovništva, uz povećanje indeksa zavisnosti stanovništva (mladi i stari) i posebno indeksa zavisnosti starih. Ekonomska aktivnost uticala je pozitivno na društveni razvoj u proteklom periodu uz rast zaposlenosti, smanjenje nezaposlenosti i nominalni rast prosečne neto zarade. U domenu obrazovanja, uz porast rashoda za obrazovanje po stanovniku, ostvaren je napredak na polju uključivanja dece uzrasta do 3 godine u jaslice, dok je udeo dece starosti od 3 godine do polaska u pripremni predškolski program gotovo nepromenjen. Zdravstvena zaštita ostvarila je napredak u pogledu produženog očekivanog trajanja života, dok je stopa vakcinacije dece u opadanju. Udeo korisnika novčane socijalne pomoći i dečijeg dodatka relativno je stabilan u celokupnom posmatranom periodu (2011-2016), dok su prosečne penzije ostvarile nominalni rast, a rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku nominalni pad. Ostali pokazatelji kvaliteta života i društvene participacije ukazuju na poboljšanje položaja žena u političkom životu, uz blagi porast apstinencije na izborima.

Opštine sa minimalnom i maksimalnom vrednošću indeksa društvenog razvoja po domenima, u Republici Srbiji za 2016. godinu

* Republički zavod za statistiku od 1999. godine ne raspolaže podacima za AP Kosovo i Metohija, tako da opštine sa teritorije AP Kosovo i Metohija nisu uključene u Indeks društvenog razvoja gradova i opština.

Demografija

U Republici Srbiji je sredinom 2016. godine živelo ukupno 7.058.322 stanovnika. Stanovništvo zemlje je smanjeno za 37 hiljada stanovnika u odnosu 2015. godinu, čime je ubrzan depopulacioni trend. U periodu 2011–2016. godine broj stanovnika smanjen je za više od 141 hiljadu lica. Smanjenje stanovništva nije rezultat samo negativnog prirodnog priraštaja, već i negativnog migracionog salda.

Ekonomska aktivnost

Republika Srbija se za proteklih šest godina transformisala iz ekonomije koju je karakterisala stagnacija rasta i visoka stopa nezaposlenosti – u rastuću ekonomiju sa niskom inflacijom, eliminisanim fiskalnim deficitom, opadajućim javnim dugom, smanjenom eksternom neravnotežom i oporavkom tržišta rada. U 2016. ostvaren je rast BDP od 2,8%. To je najveći rast BDP u poslednjih osam godina i ovim rastom zaustavljena je dugogodišnja stagnacija privrede Republike Srbije.

Obrazovanje

Stanje u pogledu razvijenosti ljudskog kapitala u Republici Srbiji još uvek zaostaje za predviđenim projekcijama definisanim Strategijom razvoja obrazovanja, ali i ciljevima EU 2020. Procenat osoba starosti od 30 godina 34 godine koje su završile visoko obrazovanje, kao i procenat odraslih od 25 godina do 64 godine koji učestvuju u obrazovanju i obuci značajno je niži u odnosu na zadate vrednosti, što posledično doprinosi opštem nedostatku ključnih kompetencija i adekvatnih kvalifikacija radno sposobnog stanovništva, ograničavajući njihovu zapošljivost.

Zdravstvena zaštita

Zdravstveno zakonodavstvo Republike Srbije prilagođava se razvoju i reformi sistema zdravstvene zaštite u nastojanju da se prevaziđu nedostaci uočeni tokom dosadašnje primene sistemskih zakona, te da se bolje odgovori potrebama stanovništva za zdravstvenom zaštitom. Prema podacima Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje obaveznim zdravstvenim osiguranjem u Republici Srbiji 2016. bilo je obuhvaćeno 97,4% stanovništva i taj udeo je relativno stabilan od 2010. godine.

Socijalna zaštita

Najznačajnija novčana davanja usmerena na siromašne u sistemu socijalne i dečije zaštite Republike Srbije su novčana socijalna pomoć i dečiji dodatak. Novčana socijalna pomoć (NSP) je davanje tipa minimalnog dohotka. Pravo na novčanu socijalnu pomoć 2016. godine ostvarilo je preko 106 hiljada domaćinstava, sa približno 260 hiljada odraslih lica i dece – 3,7% ukupnog broja stanovnika. Dečiji dodatak se dodjeljuje u jednakom iznosu za prvo četvoro dece u porodici, uz proveru materijalnog stanja i uslovljava se redovnim školovanjem. Pravo na dečiji dodatak, 2016. godine ostvarilo je približno 353 hiljade dece i mladih u Republici Srbiji, od kojih preko 74 hiljade dobija uvećani iznos. Opšta stopa obuhvata dece i mladih do 19 godina iznosi približno 27%.

Ostali pokazatelji kvaliteta života i društvene participacije

U Republici Srbiji uspostavljen je ustavni, zakonodavni i institucionalni okvir u domenu ljudskih prava, koji je usklađen s međunarodnim standardima u ovoj oblasti. Potrebno je nastaviti rad na promociji ljudskih prava i obezbediti dosledno sprovođenje pravnog okvira i međunarodnih standarda u celoj zemlji. Unapređenje rodne ravnopravnosti bio je jedan od prioritarnih ciljeva u prethodnom periodu, usled čega je došlo do poboljšanja položaja žena u pojedinim oblastima, posebno u domenu zastupljenosti žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti. Promenama u izbornim zakonima uvedene su kvote za manje zastupljeni pol, što je dovelo su do povećanja učešća žena u zakonodavnoj vlasti. U Narodnoj skupštini je preko 30% žena, a u skupštinama jedinica lokalne samouprave blizu 29%. U procesu digitalizacije preduzete su mere kako bi pripadnici osetljivih društvenih grupa ostvarili pravo na informisanje.

Indikatori uključeni u indeks

Indeks društvenog razvoja

Zdravstvena zaštita	Promena 2016/2011
Očekivano trajanje života	1,30
Broj lekara na 1000 stanovnika	-2,02
Stopa DTaP vakcinacije	-2,86

Ekonomska aktivnost	Promena 2016/2011
Sopstveni prihodi gradova i opština	40,04
Stopa zaposlenosti	53,42
Stopa nezaposlenosti	-13,00
Prosečna neto zarada	20,87

Socijalna zaštita	Promena 2016/2011
Udeo korisnika NSP	6,24
Udeo korisnika DD	0,51
Prosečna penzija	9,87
Rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku	-45,10
Stopa siromaštva*	--

Demografija	Promena 2016/2011
Stopa živorođenih	3,68
Stopa umrlih	1,75
Stopa prirodnog priraštaja	-0,14
Prosečna starost	3,46
Indeks starenja	25,52
Indeks zavisnosti stanovništva	5,47
Indeks zavisnosti starih	13,54

Obrazovanje	Promena 2016/2011
Deca u jaslicama	64,51
Deca u vrtićima	2,26
Deca u pripremnom predškolskom programu	6,49
Deca u osnovnom obrazovanju	2,94
Stopa odustajanja od školovanja u osn. obrazovanju	-48,98
Udeo rashoda za obrazovanje	7,71
Rashodi za obrazovanje po stanovniku	28,81

Ostali pokazatelji kvaliteta života i društvene participacije	Promena 2016/2011
Maloletni počinioci krivičnih dela	0,13
Punoletni počinioci krivičnih dela	19,60
Deca žrtve porodičnog nasilja	65,84
Žene žrtve porodičnog nasilja	291,55
Izlaznost na lokalne izbore	-4,42
Udeo žena odbornica	47,40
Pristupačnost javnih objekata*	--
Indeks razvoja E-uprave*	--

* Indikator dostupan samo za jednu godinu (2011, odnosno 2014). Zbog uporedivosti Indeksa društvenog razvoja po godinama, nije uključen u obračun Indeksa.

Indeks društvenog razvoja

Indeks društvenog razvoja je kompozitni indeks koji omogućava poređenje postignutog nivoa društvenog razvoja među gradovima i opštinama Republike Srbije. Indeks uzima vrednosti od 1 do 100, pri čemu veća vrednost indeksa znači i bolje uslove za život u određenoj jedinici lokalne samouprave. Nastao je agregiranjem 31 indikatora u šest oblasti, uz prilagođavanje smera delovanja pojedinih indikatora. Drugim rečima, ukoliko određena pojava negativno utiče na kvalitet života, uzimana je njena recipročna vrednost. S obzirom da su korišćeni indikatori bili iskazani u različitim jedinicama mere, procesom normalizacije svi su svedeni na raspon od 1 do 100, kako bi se formirao jedinstven Indeks društvenog razvoja.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva inicirao je izradu metodologije i aplikacije sa ciljem da jedan ovakav alat stavi na raspolaganje svim zainteresovanim korisnicima od donosioca odluka i kreatora politika, do samostalnih istraživača i analitičara.

Aplikacija Indeksa društvenog razvoja optimizovana je za upotrebu na svim modernim pretraživačima, kao i prenosivim uređajima (pametnim telefonima i tabletima) nezavisno od operativnog sistema na kome rade. Web aplikacija je optimizovana da radi i na najsporijim internet konekcijama, što je čini dostupnom širokom auditorijumu.

Funkcionalnosti

POREĐENJE

Indeks društvenog razvoja pruža mogućnost poređenja kvaliteta života po gradovima i opštinama, koji se može sortirati, u zavisnosti od ličnih prioriteta, prema šest oblasti: demografija, ekonomska aktivnost, obrazovanje, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita, ostali pokazatelji kvaliteta života i društvene participacije.

MAPA

Vrednosti indeksa, kao i njegovih sastavnih domena moguće je prikazati na interaktivnoj mapi za svaku godinu.

TREND

Na nivou lokalnih samouprava, moguće je sagledati razvojni trend kako za indeks društvenog razvoja, tako i za sve njegove domene.

DOWNLOAD

U cilju daljeg korišćenja, moguće je skinuti sve podatke koji su korišćeni u obračunu Indeksa, kao i sam obračun Indeksa i njegovih šest domena u csv formatu. U sekciji download nalaze se i sve tablice korelacije.

<http://www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/indeks/>

Vlada
Republike
Srbije

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA